

مجموعه خلاصه مباحث و سوالات چهارگزینه‌ای طبقه‌بندی شده

نظریه‌های جامعه‌شناسی

ویژه داوطلبان کارشناسی ارشد
رشته‌های علوم اجتماعی و پژوهش

مؤلف: آرمین امیر

سرشناسه	: امیر، آرمین. ۱۳۶۰ -
عنوان و نام پدیدآور	: مجموعه خلاصه مباحث و سوالات چهارگزینه‌ای طبقه‌بندی شده ارشد علوم اجتماعی نظریه‌های جامعه‌شناسی برای داوطلبان آزمون‌های کارشناسی ارشد و دکترای علوم اجتماعی و دانشجویان کارشناسی علوم اجتماعی / مولف آرمین امیر.
مشخصات نشر	: تهران: انتشارات جامعه‌شناسان، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری	: ۴۴۸
شابک	: دوره: ۶-۸۳-۰۰۲۲۳-۶۰۰-۹۷۸-۲-۸۱-۰۰۲۲۳-۶۰۰-۹۷۸ ج ۲: ۹-۸۲-۰۰۲۲۳-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیبا
یادداشت	: جلد دوم کتاب حاضر با عنوان "روش‌های تحقیق در علوم اجتماعی برای داوطلبان آزمون‌های کارشناسی ارشد و دکترای علوم اجتماعی و دانشجویان کارشناسی علوم اجتماعی" منتشر شده است.
موضوع	: جامعه‌شناسی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: جامعه‌شناسی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	: علوم اجتماعی -- راهنمای آموزشی (عالی)
موضوع	: علوم اجتماعی -- آزمون‌ها و تمرین‌ها (عالی)
موضوع	: دانشگاه‌ها و مدارس عالی -- ایران -- آزمون‌ها
موضوع	: آزمون دوره‌های تحصیلات تکمیلی -- ایران
رده‌بندی کنگره	: ۹۲۸۰ م۳ ۸ الف / HM۵۷۱
رده‌بندی دیویی	: ۳۰۱۷۰۷۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۲۲۸۶۷۴۲

این اثر، مشمول قانون حمایت مولفان و مصنفان و هم‌زمان مصوب ۱۳۴۸ است، هر کس تمام یا قسمتی از این اثر را بدون اجازه مولف (ناشر) نشر یا پخش یا عرضه کند مورد پیگرد قانونی قرار خواهد گرفت

جامعه‌شناسان

فروشگاه و نمایشگاه مرکزی: تهران، خیابان انقلاب، روبروی درب اصلی دانشگاه
تهران، پاساژ فروزنده، همکف، پ ۳۳۳، فروشگاه جامعه‌شناسان، تلفن: ۶۶۰۰۰۵۱

WWW.JAMEESHENASAN.COM / Email: Sociologists15@gmail.com

مجموعه خلاصه مباحث و سوالات چهارگزینه‌ای طبقه‌بندی شده ارشد

علوم اجتماعی نظریه‌های جامعه‌شناسی

تألیف: آرمین امیر

چاپ اول ۱۳۹۰ تهران تعداد: ۱۰۰۰ نسخه

قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان لیتوگرافی: رویداد چاپ: پژواک اندیشه

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۰۸۱-۲ ISBN: 978-600-223-081-2

شابک دوره: ۹۷۸-۶۰۰-۲۲۳-۰۸۳-۶

Printed in Iran

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

۹		مقدمه
۱۳		بخش اول: تشریح و جزئیات
۱۵		هفته اول: کلیات، مفاهیم و مقدمات
۳۷		هفته دوم: کنت و اسپنسر
۳۸		کنت
۴۶		اسپنسر
۵۹		هفته سوم: کارل مارکس
۷۷		هفته چهارم: دورکیم
۹۳		هفته پنجم: زیمل و پارتو
۹۳		زیمل
۱۰۰		ویلفردو پارتو
۱۰۹		هفته ششم: ماکس وبر
۱۲۷		هفته هفتم: پارسونز، کارکردگرایی ساختاری، نوکارکردگرایی و نظریه کنش
۱۲۷		پارسونز
۱۳۱		مرتون
۱۴۷		هفته هشتم: کنش متقابل نمادین
۱۵۲		بلومر
۱۵۴		گافمن
۱۵۶		موریس روزنبرگ
۱۶۱		هفته نهم: جامعه‌شناسی پدیده‌شناختی و روش‌شناسی قومی
۱۶۲		مفاهیم فلسفه پدیدارشناسی هوسرل Phenomenology
۱۶۳		آلفرد شوتز
۱۶۶		روش‌شناسی قومی Ethnomethodology

۱۷۳	هفته دهم: نظریه تبادل و جامعه‌شناسی رفتاری
۱۷۳	نظریه تبادل
۱۷۴	اسکینر
۱۷۵	نظریه تبادل هومتز
۱۷۶	قضایای بنیادی هومتز
۱۷۷	پیتر بلاو
۱۷۸	تلفیق نظریه تبادل با نظریه کنش متقابل نمادین
۱۸۳	هفته یازدهم: تطورگرایی و نوتطورگرایی، ساختارگرایی و پساساختارگرایی
۱۸۳	تطورگرایی
۱۸۶	ساختارگرایی
۱۸۷	فردیناند دوسوسور
۱۸۸	رادکلیف براون
۱۸۹	لوی اشتراوس
۱۹۰	پساساختارگرایی و میشل فوکو
۱۹۱	میشل فوکو
۱۹۹	هفته دوازدهم: متأخرین
۱۹۹	نظریه فمینیستی معاصر
۲۰۱	آنتونی گیدنز
۲۰۴	نومارکسیسم
۲۰۴	مارکسیسم هگلی
۲۰۴	نظریه انتقادی (مکتب فرانکفورت)
۲۰۶	هابرماس
۲۰۹	مارکسیسم ساختاری
۲۱۰	مارکسیسم تاریخ‌گرا
۲۱۱	چند نظریه پرداز دیگر
۲۱۱	رندل کالینز
۲۱۳	جامعه‌شناسی چندبُعدی جفری الکزنדר
۲۱۴	جرج ریتزر
۲۱۶	پیر بوردیو
۲۲۳	تست‌های آزمون‌های سراسری کارشناسی ارشد علوم اجتماعی
۲۲۳	تست‌های هفته اول - کلیات، مفاهیم و مقدمات
۲۲۸	تست‌های هفته دوم - کنت و اسپنسر
۲۳۴	تست‌های هفته سوم - مارکس

۲۳۸	تست‌های هفته چهارم - دورکیم
۲۴۶	تست‌های هفته پنجم - زیمل و پارتو
۲۵۱	تست‌های هفته ششم - وبر
۲۵۸	تست‌های هفته هفتم: پارسونز، کارکردگرایی ساختاری، نوکارکردگرایی و نظریه کشمکش
۲۷۵	تست‌های هفته هشتم: کنش متقابل نمادین
۲۸۳	تست‌های هفته نهم: جامعه‌شناسی پدیده شناختی و روش‌شناسی قومی
۲۸۹	تست‌های هفته دهم: نظریه تبادل و جامعه‌شناسی رفتاری
۲۹۶	تست‌های هفته یازدهم: تطورگرایی و ساختارگرایی
۲۹۹	تست‌های هفته دوازدهم: متأخرین
۳۰۸	پاسخ تست‌ها
۳۱۵	بخش دوم: چکیده
۳۱۷	فصل اول: نظریه جامعه‌شناسی
۳۲۳	فصل دوم: اگوست کنت
۳۲۷	فصل سوم: هربرت اسپنسر
۳۲۹	فصل چهارم: کارل مارکس
۳۳۵	فصل پنجم: امیل دورکیم
۳۴۱	فصل ششم: ماکس وبر
۳۴۷	فصل هفتم: جورج زیمل
۳۵۱	فصل هشتم: ویلفرد پارتو
۳۵۵	فصل نهم: کارکردگرایی ساختاری، و نظریه کشمکش جامعه‌شناختی
۳۵۵	تالکوت پارسونز
۳۵۷	رابرت مرتون
۳۵۸	رالف دارندورف
۳۶۱	فصل دهم: کنش متقابل نمادین
۳۶۱	جورج هربرت مید
۳۶۳	هربرت بلومر
۳۶۴	اروینگ گافمن
۳۶۷	فصل یازدهم: جامعه‌شناسی پدیده شناختی و روش‌شناسی قومی
۳۶۸	ادموند هوسرل
۳۶۹	آلفرد شوتز
۳۷۰	هارولد گارفینکل
۳۷۳	فصل دوازدهم: مکتب مبادله
۳۷۳	بی.اف. اسکینر

۳۷۴	جورج هومنز
۳۷۶	پیتر بلاو
۳۷۷	فصل سیزدهم: نو مارکیسم
۳۷۷	مارکیسم هگلی
۳۷۸	نظریه انتقادی
۳۷۹	مارکیسم ساختاری
۳۸۰	مارکیسم تاریکگرا
۳۸۱	فصل چهاردهم: ساختارگرایی و پساساختارگرایی
۳۸۱	فریدنان دو موسور
۳۸۲	رادکلیف براون
۳۸۲	لوی اشتراوس
۳۸۳	پساساختارگرایی
۳۸۵	فصل پانزدهم: متأخرین
۳۸۵	میشل فوکو
۳۸۶	آنتونی گیدنز
۳۸۹	خودآزمایی
۳۸۹	تست‌های فصل اول
۳۹۱	تست‌های فصل دوم
۳۹۳	تست‌های فصل سوم
۳۹۵	تست‌های فصل چهارم
۳۹۷	تست‌های فصل پنجم
۴۰۱	تست‌های فصل ششم
۴۰۴	تست‌های فصل هفتم
۴۰۶	تست‌های فصل هشتم
۴۰۸	تست‌های فصل نهم
۴۱۲	تست‌های فصل دهم
۴۱۹	تست‌های فصل دوازدهم
۴۲۳	تست‌های فصل سیزدهم
۴۲۶	تست‌های فصل چهاردهم
۴۲۸	تست‌های فصل پانزدهم
۴۲۹	تست‌های طبقه‌بندی نشده
۴۳۳	پاسخ خودآزمایی
۴۳۷	فهرست تفصیلی

مقدمه

کتاب حاضر جلد نخست از یک مجموعه سه جلدی است شامل دروس نظریه‌های جامعه‌شناسی، روش تحقیق و حوزه‌های جامعه‌شناسی. ویژگی این سه مجلد، آماده ساختن دانشجو در یک زمان مفید سه ماهه (دوازده جلسه) است بدین ترتیب که دانشجو در هر هفته یک مبحث از هر کدام از این دروس می‌خواند و خنبالش آسوده است که در سه ماه، تمام مطالب درسی را پوشش می‌دهد. از سوی دیگر، این سه مجلد تنها کتاب‌های موجود هستند که تشریح درس را با تست‌های طبقه‌بندی‌شده آزمون سراسری از روز نخست تا سال گذشته همراه کرده‌اند. ضمناً هر سه کتاب، برای داوطلبان آزمون دکتری علوم اجتماعی هم مفید خواهد بود زیرا در آنها سعی شده مطالب به صورت تحلیلی بیان شود و از صرف گفتن نکات تستی پرهیز کرده‌ایم.

کتاب حاضر به دو بخش تقسیم شده است. بخش اول تشریح مطالب و پرداختن به جزئیات، و بخش دوم چکیده مفید و تحلیلی مطالب نظریه‌های جامعه‌شناسی است. مطالعه چکیده چه به صورت یکجا و چه فصل به فصل و پیش از مطالعه همان مطلب از بخش اول، توصیه می‌شود. مطالعه چکیده بخصوص برای داوطلبانی که از رشته‌های دیگر خواهان شرکت در آزمون علوم اجتماعی هستند مفید است زیرا در صفحاتی کوتاه، تصویر و درکی کلی از نظریه‌های جامعه‌شناسی به ایشان ارائه می‌کند. خواندن بخش چکیده همچنین به داوطلبانی توصیه می‌شود که صرفاً قصد شرکت در آزمون ارشد دانشگاه آزاد اسلامی را دارند.

پس از سال‌ها تدریس درس نظریه‌های جامعه‌شناسی، از بین روش‌های متفاوت، روشی را مفید یافتیم که به دانشجویان کلاس‌های حضوری و همچنین داوطلبانی که از کتاب نظریه به صورت مکاتبه‌ای استفاده می‌کنند توصیه می‌کنم. این روش درس خواندن را روش ریزشی نام نهاده‌ام. ریزشی به این دلیل که داوطلب در ابتدای کار به تلاش مضاعفی نیاز دارد و بایستی منابع متعددی را مطالعه کند اما هر چه پیش می‌رود و به زمان آزمون نزدیک می‌شود، از سنگینی حجم کار او کاسته و به همین میزان صاحب خیالی آسوده می‌گردد.

نخستین چیزی که در این روش لازم دارید لیست کامل منابع است که می‌تواند شامل فقط یک کتاب یا چندین جزوه و چندین کتاب باشد. آن چه تعدد و نوع منابع را مشخص می‌کند هدف شما، دانشگاه مورد نظرتان و میزان وقتی که می‌توانید صرف درس خواندن کنید است. فعلاً روی سخن من با داوطلبان ارشد علوم اجتماعی است که قصد قبولی در دانشگاه‌های سراسری را دارند. برای این منظور در درس جامعه‌شناسی کتاب‌های زیر حداقل منابع ضروری هستند:

- ۱- زندگی و اندیشه بزرگان جامعه‌شناسی، لیونیس کوزر، ترجمه محسن ثلاثی، انتشارات علمی
 - ۲- نظریه جامعه‌شناسی در دوران معاصر، جرج ریتزر، ترجمه محسن ثلاثی، انتشارات علمی
- کتاب نخست صاحب‌نظران کلاسیک جامعه‌شناسی و کتاب دوم مکاتب عمده جامعه‌شناسی و صاحب‌نظران آنها را پوشش می‌دهد.

قدم نخست یافتن یک منبع قابل اطمینان است. به چه جزوه‌ای قابل اطمینان می‌گوییم؟ این بحث مفصلی است که شما خوشبختانه به دانستن آن برای این درس خاص نیازی ندارید زیرا همین الان آن را در دست دارید. گام‌های بعدی را با نام بردن از کتاب‌ها توصیف می‌کنم که ملموس‌تر باشد.

در هر مرحله درس خواندن، ابتدا به همین کتاب مراجعه کنید و عنوان فصل مربوطه را ببینید. مثلاً فصل اول کتاب حاضر فصلی تحت عنوان کلیات است. قبل از خواندن این کتاب، از کتاب‌های مربوطه آن فصل را روزنامه‌وار بخوانید، فقط همین. سپس به این کتاب مراجعه کنید و آن را با دقت مطالعه نمایید. فصل کلیات را از بین دو کتابی که معرفی شد، کتاب دوم دارد. دو فصل اول کتاب ریتزر به کلیات و مباحث تاریخی و عمومی جامعه‌شناسی اختصاص دارد. ابتدا آن دو فصل را روزنامه‌وار بخوانید. سپس به کتاب حاضر رجوع و آن را دقیق و خط به خط مطالعه کنید. در مرحله بعد، دوباره به کتاب ریتزر رجوع کنید و همان مطالب قبلی را این بار با دقت و به صورت عمیق مطالعه نمایید و زیر مطالب مهمی که در کتاب ریتزر هست و در کتاب حاضر نبوده خط بکشید. در پایان این مرحله، مطالبی از کتاب که زیر آنها خط

کشیده‌اید را در دفترچه‌ای جداگانه یادداشت نمایید. از مزایای یادداشت کردن و خلاصه نویسی غفلت نکنید. در قدم بعدی، تست‌های هر مبحث را از کتاب حاضر به دقت حل کنید. یادتان باشد که بعضی مطالب را فقط می‌توانید از تست‌ها یاد بگیرید یعنی مطالعه تست‌ها را بخش مهمی از برنامه درسی محسوب کنید.

فصل بعدی کتاب حاضر، کنت و اسپنسر است. طبق روالی که توضیح داده شد، ابتدا فصول مربوط به کنت و اسپنسر را از کتاب کوزر روزنامه‌وار بخوانید. بعد همین مبحث را از کتاب حاضر خیلی دقیق و عمیق بخوانید. سپس دوباره به کتاب کوزر مراجعه کنید و مطالبی را که قبلاً روزنامه‌وار خوانده بودید عمیق و دقیق بخوانید، زیر مطالب مهمی که در کتاب کوزر هست و در کتاب حاضر نیست خط بکشید و مطالبی که زیر آن خط کشیده‌اید را یادداشت کنید. بعد تست‌ها را حل کنید.

اگر تمام مباحث را با همین دقت به پایان برسانید، در پایان این کتاب را کاملاً دقیق خوانده‌اید و همچنین خلاصه ارزشمندی از کتاب‌های دیگر دارید. نزدیک آزمون که می‌رسید این جزوه و خلاصه‌ها ارزش طلا را پیدا می‌کنند. برای دوره کردن ابتدا کتاب حاضر را می‌خوانید، بعد خلاصه‌ای که یادداشت کردید می‌خوانید، بعد هم تست‌ها را دوباره مرور می‌کنید. اگر این روش را در مورد همه دروس به کار ببرید، نزدیک آزمون می‌توانید تمام دروس رشته تان را به همراه تمام تست‌های آزمون‌های گذشته تنها در یک هفته مرور کنید و نیازی به کتاب‌ها نخواهید داشت. بیشتر داوطلبان با وجود تلاش زیادی که در ماه‌های قبل از آزمون انجام می‌دهند به دلیل غفلت یا تنبلی در خلاصه‌نویسی، هفته‌های پایانی را در سردرگمی و اضطراب از یاد بردن مطالب سپری می‌کنند و زحمات خود را به باد می‌دهند.

جواب دو سؤال مهم باقی می‌ماند: یکی این که چرا پاسخ تست‌ها تشریحی نیست؟ دیگر این که چرا کنار برخی تست‌ها علامت * هست؟ یادتان باشد که قسمت تشریحی جزوه نصف ماجراست و باید برای تست‌ها هم به همان اندازه وقت صرف کنید. تست‌های ستاره‌دار تست‌هایی هستند که پاسخ آنها در قسمت تشریحی نیست و جزو قسمت تحلیلی مطالب نیستند و صرفاً بایستی آنها را حفظ کنید. تجربه نشان می‌دهد بهتر است چنین مطالبی را در تست یاد بگیرید تا اینکه به صورت نکات بشمار در انتهای جزوه آورده شود. تست‌هایی هم که ستاره ندارند جوابشان در قسمت تشریح هر مطلب پیدا می‌شود و همین جستجو باعث یادگیری بیشتر می‌شود. باز هم تأکید می‌کنم: نصف مطلب درسی در قسمت تشریحی و نیم دیگر در تست‌هاست پس وقت برابر به آنها اختصاص دهید.

سخن آخر با کسانی است که فقط قصد شرکت در آزمون کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد را دارند. این دسته از داوطلبان کافی است قسمت چکیده این کتاب را بخوانند و سپس بلافاصله سراغ تست‌های سال‌های گذشته دانشگاه آزاد بروند. برای قبولی در دانشگاه آزاد نیاز به فراگیری دقیق، تحلیلی و عمیق تمام قسمت‌های بخش تشریحی این کتاب ندارید بلکه باید بیشتر بر تست‌های سال‌های گذشته تمرکز کنید.

باعث افتخار است که دانشجویان و اساتید گرامی نظرات اصلاحی خود را به آدرس الکترونیکی armin.amir@gmail.com با نگارنده درمیان گذارند.

آرمین امیر

دانشجوی دکترای جامعه‌شناسی دانشگاه تهران

اردیبهشت ۹۰

www.ketab.ir